

Je thuis voelen in het museum

Een verslag over de nieuwe lichting Nestbouwers

Liesbeth de Boer [projectleider Nestbouwers; boer@hetnatuurhistorisch.nl]

De Nestbouwers: sinds 2023 een begrip in het Natuurhistorisch. Het zijn “de jongeren van het museum”: een groep jonge mensen tussen 18 en 25 jaar die meedenken met het museum en zelf een eigen tentoonstelling organiseren. De vorige Nestbouwers hebben onder leiding van Glenneth Sarkam twee tentoonstellingen gemaakt (Sarkam 2023, Langeveld 2024). Met het vertrek van Glenneth werd er een nieuwe constructie gevonden: met mij als freelance projectleider en een korter traject van april tot oktober met een nieuwe lichting jongeren. Terwijl ik dit schrijf is er dus al bijna een eind gekomen aan deze periode, maar staat er wel een spiksplinternieuwe tentoonstelling in de startblokken. In dit artikel probeer ik jullie mee te nemen het proces van deze lichting Nestbouwers.

▲ De Nestbouwers in overleg. (De Nestbouwers)

Veel animo voor een nieuwe groep

De werving voor nieuwe Nestbouwers ging goed, zelfs een beetje té goed: we kregen zo’n 30 enthousiaste aanmeldingen! Op een eerste kennismakingsavond in maart zaten er maar liefst 28 jonge mensen in de Hoboken Salon! We hadden dus de luxe (en tevens onmogelijke opgave) om een diverse groep van 9 jongeren samen te stellen. Omdat de vorige groep vooral uit makers bestond, wilden we nu juist een groep met allerlei verschillende achtergronden. Niet alleen kunstenaars die graag hun eigen kunstwerk wilden maken, maar ook kritische denkers en eigenwijze mensen. En

dat is gelukt, maar of dat het nou allemaal makkelijker heeft gemaakt...

De lat ligt hoog

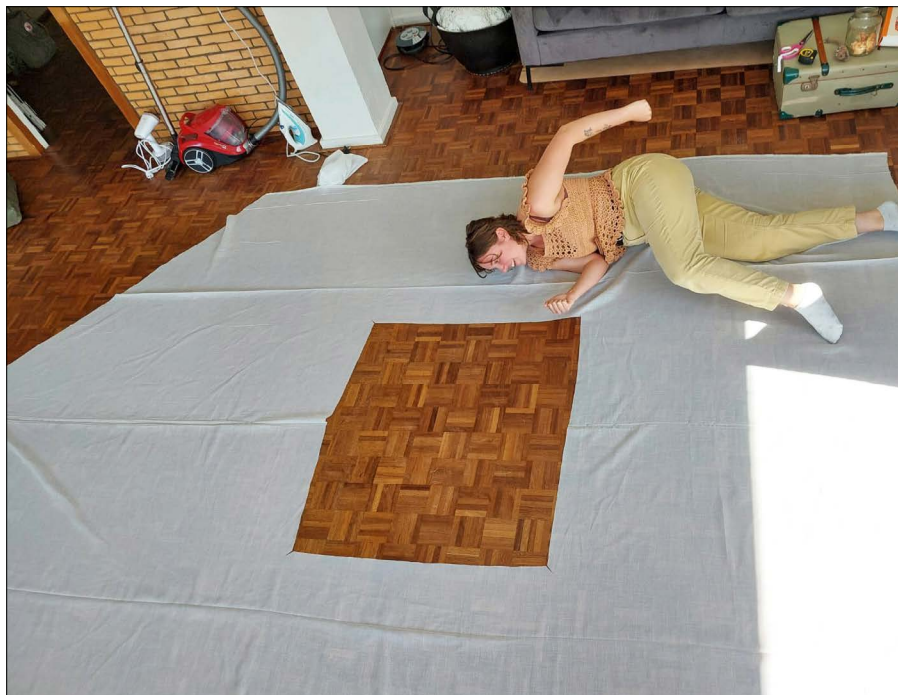
Het doel van de Nestbouwers is om jonge mensen een kijkje in de keuken geven: ze kunnen ervaring opdoen en wie weet biedt dat een opstapje naar hun verdere carrière. Maar de wens van Het Natuurhistorisch is ook uitdrukkelijk om jonge mensen met verrissende perspectieven mee te laten denken met de bestaande activiteiten. Idealiter is het tweerichtingsverkeer: de jongeren leren van het museum, en het museum van hen. Dat klinkt mooi, maar hoe organiseer je dat?

Jongeren studeren of werken overdag, dus aansluiten bij bijvoorbeeld een tentoonstellingsoverleg is lastig. Tegelijkertijd, hoe nieuw of anders zijn hun ideeën nou echt? Ze hebben immers nog niet veel achtergrond in het museumvak en de jongeren die zich aanmelden voor de Nestbouwers zijn misschien in leeftijd wat anders, maar verschillen verder niet noemenswaardig van het overige museumpubliek.

Toch zijn er steeds een paar jongeren aangesloten bij de tentoonstellingsoverleggen. Dit leverde misschien geen vernieuwende inzichten op voor het museum, maar de jongeren hebben er veel van geleerd. Want aan de wil ontbreekt het nooit: zij willen dolgraag meedenken en bij het museum horen. Ze spraken bijvoorbeeld enthousiast over de inspirerende vormgever van de tentoonstelling ‘Passie voor Vogels’ (zie elders in deze Straatgras) en waren dan ook aanwezig bij de opening van die tentoonstelling. Stap voor stap voelen ze zich steeds meer thuis in het museum.

Dezelfde taal leren spreken

Wat voor mij als projectleider de allergrootste opgave was, is hoe je zo’n club met zulke verschillende mensen op één lijn krijgt. Ten eerste is er tijd nodig om elkaar af te tasten, te ontdekken wie wat kan inbrengen en welke manier van samenwerken het beste past. Ten tweede spreekt niet iedereen dezelfde taal of heeft hetzelfde referentiekader. Een filosoof gebruikt heel veel woorden en wil veel nuance, maar een psycholoog wil vooral dat iedereen een even grote stem krijgt en een natuurkundige

▲ Nestbouwers Sam en Maud maken een textielkunstwerk: een huis met verhalen. (De Nestbouwers)

is vaak niet zo bedreven in tekst. Vergaderen, vergaderen, vergaderen: alles moest besproken worden en dat is lastig als je niet allemaal hetzelfde bedoelt. Er zijn avonden besteed aan discussiëren over wat 'een verhaal' is of hoe we van losse onderdelen een geheel kunnen maken. En mijn rol als projectleider is om te begeleiden en dus niet om te bepalen welke keuzes er worden gemaakt. Kortom, mijn geduld werd op de proef gesteld. "Ga gewoon eens uit je hoofd en aan de slag", dacht ik steeds.

Bloedserieus

Deze groep maakt dus maar één tentoonstelling; helaas hebben we nu niet meer tijd. Die nadruk op één moment maakte ze nog fanatieker: je hebt maar een kans om het goed te doen. Dus ze waren er elke week! Hoe verder in het proces, hoe meer ze elkaar kenden en iedereen een rol kreeg. En dat was voor iedereen anders, want de ene werd een halve projectleider en budgethouder, terwijl de ander een onderdeel van een maquette maakte. Leerzaam dus, ook voor mij als begeleider, want ieder vraagt een andere aanpak en beleeft een ander succes.

Thuisje, Boompje, Beestje

En wat is dan het resultaat: een zelfgemaakte, zelfbedachte, zelfgecureerde tentoonstelling over 'thuis'. Wat mij betreft een prachtig onderwerp bij een groep die zich 'De Nestbouwers' noemt en steeds meer een eigen plekje in Het Natuurhistorisch wil veroveren. Het thema is van alle tijden, maar is ook

superactueel. De jongeren van nu hebben bijvoorbeeld te kampen met woningtekort. Ze wonen vaak nog bij hun ouders, maar willen ook hun eigen nest bouwen. Ook veel andere vraagstukken gaan over mensen die een thuis zoeken: wie is waar welkom of waarom die wel en die niet? En ook dieren zoeken een thuis: waarom zijn sommige dieren absoluut niet welkom en noemen we ze 'ongedierte', terwijl andere wel zomaar een plekje in ons hart en huis krijgen? Kortom: wat betekent 'je thuis voelen' eigenlijk? Denkt men daar heel verschillend over?

De Nestbouwers bedachten en maakten alles zelf, en betrokken daar twee jonge kunstenaars bij. U vindt er textielkunstwerken in een zelfgemaakt huis – bij een huiselijk gevoel dachten we aan warmte en zachte materialen. En luistert u vooral naar het audioverhaal over de Turkse tortel, waarin Nestbouwer Yasir laat horen waar deze vogel volgens hem en zijn vrienden symbool voor staat.

En nu verder

Als 'Thuisje, Boompje, Beestje' geopend is, betekent dat een einde aan het traject voor deze lichting Nestbouwers. Megajammer: het liefst zou je al het geleerde nogmaals in praktijk willen brengen nu de jongeren hebben ontdekt hoe ze kunnen samenwerken. Maar het was geen verspilde tijd: we hebben allemaal een hoop geleerd en het belangrijkste: de jongeren hebben een plek veroverd. We gaan nadenken over een vervolg. U hoort van ons!

De tentoonstelling Thuisje, Boompje, Beestje is tot 4 mei 2025 te zien, dus kom vooral snel kijken. ◀

Bronnen

- Langeveld, B. 2024 - Een frisse blik door de ogen van De Nestbouwers - Straatgras 36: 3-4
Sarkam, G. 2023 - De Nestbouwers in een broedplaats vol schimmels - Straatgras 35: 61-62

▲ Het eindresultaat: de tentoonstelling 'Thuisje, Boompje, Beestje'. (Jacqueline Fuijkschot)